

громадянської поведінки. Окрім зазначених раніше форми і методів патріотичного та громадянського виховання в початковій школі, можна виокремити метод стимулювання (позашкільна діяльність, здоровий азарт у змаганнях, заохочення) та метод педагогічної підтримки (проведення розвивальних ігор, створення атмосфери довіри, індивідуальний підхід до кожної дитини тощо). Усі вище перераховані методи повинні бути спрямовані на реалізацію Концепції громадянської освіти в Україні та якомога краще розкривати існуючий потенціал кожного здобувача початкової освіти.

Громадянська освіта в початковій школі відіграє важливу роль у формуванні громадянської свідомості й активності учнів. Залучення дітей до вивчення своїх прав та обов'язків за допомогою ігрових, дискусійних та практичних методів сприяє розумінню сутності громадянських цінностей та розвитку ключових навичок для активної участі у громадському житті. Зокрема залучення ігрових форм навчання, дискусій і обговорень, практичних завдань і застосування інтерактивних засобів як у навчальному процесі, так і в позаурочний час, полегшують розуміння складних аспектів громадянських понять. Ці методи спрямовані на формування в молодших школярів знань про свої права та обов'язки, сприяють розвитку етичних цінностей та нових соціальних навичок, а також ознайомлюють дитину з базовою інформацією про функціонування суспільства.

Список використаних джерел

1. Бірюкова О. В. Педагогічні умови формування громадянської компетентності молодших школярів. 2022. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/handle/12345/9917> (дата звернення: 20.04.2024) Закон України Про освіту. 2017.

2. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти: Закон України. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.04.2024).

3. Про освіту: Закон України. 2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 14.12.2023).

4. Серік М.В. Теоретичний аналіз сутності поняття громадянськість. 2013. URL: <https://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN21/13smvspg.pdf> (дата звернення: 20.04.2024).

ФОРМУВАННЯ ТВЕРДИХ І М'ЯКИХ НАВИЧОК УЧНІВ НУШ

Мовчан Оксана Олексіївна,

вчитель початкових класів Шосткинської
СШ І ст. №13 Шосткинської ОТГ,
Сумської області

Ключові слова: тверді навички, м'які навички, учні НУШ, технології, нові підходи, знання, інтерактивні технології.

Актуальність формування твердих і м'яких навичок учнів Нової української школи (НУШ) набуває особливого значення в сучасному освітньому середовищі. Зазначені навички є ключовими для успішного адаптування учнів до змінного соціального й економічного середовища та готовності до життя в сучасному інформаційному суспільстві. Розвиток глобальної економіки та поява нових ринків праці вимагає від учнів гнучкості, вміння пристосовуватися до нових умов і ринкових вимог. Нова українська школа відзначається інноваційним підходом до навчання, який акцентує увагу не лише на засвоєнні знань, а й на розвиток ключових умінь учнів. Формування твердих і м'яких навичок учнів у НУШ є однією з важливих складників

процесу навчання. За словами Елберта Хаббарда «мета навчання дитини полягає в тому, щоб зробити її здатною розвиватися далі без допомоги вчителя».

Тверді навички – це конкретні знання й уміння, які можна виміряти й оцінити. Учні НУШ отримують не лише базові академічні знання з таких предметів, як математика, українська мова й літературне читання, природничі науки тощо, а й розвивають навички роботи з інформацією та технологічні уміння, що дозволяє їм ефективно використовувати інформаційні ресурси та цифрові технології в сучасному світі.

Формування твердих навичок учнів є важливим складником процесу навчання й розвитку в освітній системі. Способами формування твердих навичок учнів є:

1. Систематичне навчання: поступове введення та вивчення нового матеріалу з предметів; систематичне виконання домашніх завдань, що дозволяє учням закріплювати знання.

2. Практичне застосування теоретичних знань через виконання лабораторних робіт, проектів, практичних вправ тощо.

3. Створення ситуацій, у яких учні можуть застосовувати свої знання для розв'язання реальних проблем або завдань.

4. Використання інтерактивних методів навчання, таких як групова робота, обговорення, дебати, рольові ігри тощо, що сприяє активізації мислення учнів та ефективнішому запам'ятовуванню матеріалу.

5. Використання різних візуальних матеріалів, ілюстрацій, таблиць, діаграм і схем для кращого засвоєння й розуміння матеріалу.

6. Постановка конкретних цілей до кожного уроку або завдання, що допомагають учням усвідомити, чого вони мають досягти.

7. Надання об'єктивної оцінки досягнень учнів, що допомагає їм зрозуміти свої сильні й слабкі сторони та вдосконалити власні навички.

8. Стимулювання самостійності і відповідальності: поширення самостійного вивчення й дослідницької діяльності серед учнів; відповідальне ставлення до домашніх завдань, дослідницьких робіт та інших завдань.

Такі способи формування твердих навичок у здобувачів початкової освіти сприяють розвитку їхніх академічних здібностей, а також підготовці до подальшого успішного функціонування в сучасному світі.

М'які навички – це навички, що не обмежуються конкретними знаннями, а допомагають школярам у різних аспектах їхнього життя. Учні НУШ навчаються розвивати такі м'які навички як креативність, комунікативність і саморегуляція. Креативність допомагає дітям знаходити нові підходи до вирішення проблем та створювати щось нове. Комунікативні навички дозволяють їм ефективно спілкуватися з іншими людьми, працювати в команді та вирішувати конфлікти. Саморегуляція навчає учнів керувати своїми емоціями та діями, що є важливим складником успіху в сучасному світі.

Формування м'яких навичок учнів є важливим компонентом їхнього розвитку й підготовки до успішного життя. Способами формування м'яких навичок школярів Нової української школи є:

1. Групова й парна робота: систематична організація групових проектів і завдань, коли учні повинні співпрацювати один із одним, обговорювати й розв'язувати проблеми разом, навчає комунікувати в групі, розподіляти обов'язки, розвиває навички співпраці й взаємодопомоги.

2. Рольові ігри формують адаптацію школярів до різних ролей у суспільстві, розвивають емпатію й розуміння різних поглядів інших людей.

3. Організація дискусійних заходів (дебатів, диспутів), у ході яких учні висловлюють свої думки, аргументують їх і намагаються переконати інших, розвиває навички висловлювання власних думок, активного слухання й аргументації.

4. Проведення тренінгів із розвитку емоційного інтелекту, саморегуляції та вирішення конфліктів.

5. Залучення учнів до різноманітних громадських проєктів на рівні з дорослими, спрямованих на вирішення реальних проблем у їхній спільноті або школі, розвиває навички співпраці, лідерства та відповідальності за власні дії.

6. Організація спортивних змагань, культурних подій та волонтерської діяльності сприяють розвитку дисципліни, відповідальності та взаємодії з оточуючими.

7. Застосування інноваційних методик та технологій навчання: кросенс, комікс, буктрейлер, лепбук, хмара слів, інтелект-карта, скрайбінг тощо.

Означені способи допомагають учням розвивати м'які навички, такі як комунікативність, лідерство, емпатія, толерантність і співпраця, що є важливим для їхнього успіху не лише в навчанні, а й у майбутньому житті й у професійній діяльності.

Формування твердих і м'яких навичок учнів НУШ є комплексним процесом, що передбачає інтеграцію академічних і практичних аспектів навчання з розвитком особистості. Проаналізовані ключові навички, що стануть необхідними учням в майбутньому, є складниками формули 4К: комунікативність, креативність, критичне мислення, командна робота. Ключові навички 4К дозволяють учням не лише засвоювати знання, а й розвивати уміння, необхідні для успішного функціонування в сучасному світі. НУШ створює умови для того, щоб кожен учень міг розкрити свій потенціал і стати успішним у житті.

Список використаних джерел

1. Бібік Н. М., Овчарук О. В. *Компетентнісна освіта: від теорії до практики*. Київ, ТОВ «Видавничий дім «Плеяди». 2005. 120 с.

2. Левківська К. В. *Ціннісні засади діяльності освітніх закладів: навчально-методичний посібник*. Житомир. Видавництво ЖДУ. 2017. 136 с.

3. Пометун О. І. *Нова українська школа: розвиток критичного мислення у учнів початкової школи: навчально-методичний посібник*. Київ. Видавничий дім «Освіта». 2020. 192 с.

4. Сидоренко В. В. Концептуальні засади Нової української школи: ключові компетентності, ціннісні орієнтири, освітні результати. *Методист*. 2018. Вип. 5. С. 4–21.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ В МОЛОДШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ

Мозуль Ірина Вікторівна,

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри теорії і методики початкової
освіти Глухівського НПУ ім. О. Довженка

Ключові слова: екологічна освіта, виховання, екологічна культура, учні початкових класів, молодший шкільний вік, Нова українська школа.

В епоху глобальних екологічних проблем формування екологічної культури в молодшому шкільному віці є вкрай важливим завданням сьогодення, оскільки саме на